

★ SLOVENSKO JE JEDINEČNÉ TÝM,
AKO DLHO SI UCHOVALO PRADÁVNE
FORMY KOLEDOVANIA
O tradícii koledovania s Annou Hlaváčovou / s. 3

★ AJ SUCHÁ ZEM
SA ZAZELEŇÁ
Ako misionári budujú
záhradu v púšti / s. 6 – 7

★ ŽENY – NOSNÉ PILIERE
I KRÁSA KULTÚRY
Zápisky z denníka
dobrovoľníčky / s. 15

DOBRÉ NOVINY

DOBREJ NOVINY | 2022

KOLEDNÍCKE NOVINY VYDÁVA eRko – HNUTIE KRESŤANSKÝCH SPOLOČENSTIEV DETÍ / 28. ROČNÍK

▼ TRINÁSTROČNÝ RAILA (VĽAVO) SA STAL TVÁROU 28. ROČNÍKA DOBREJ NOVINY. INŠPIROVANÝ SVOJIMI RODIČMI, KTORÍ SA ZAPOJILI DO PROJEKTU ORGANICKÝCH ZÁHRAD, SA AJ ON SNAŽÍ MENIŤ SUCHÉ OBLASTI SAMBURU NA ÚRODNÉ ZÁHRADY SADENÍM STROMČEKOV. DOBRÁ NOVINA, 2022

Zmeňme púšť na záhradu

DANIEL FIALA, RIADITEĽ DOBREJ NOVINY

Uplynulý rok optikou Slovenska veľmi poznačila vojna na Ukrajine. Vojna i násilie za sebou zanechávajú púšť. Aj klimatické zmeny rozširujú púšte. Tento rok sme od jari zaznamenali na našom území veľké suchá, ktoré uvrhli milióny ľudí do ohrozenia podvýživou a hladom. Takto vyzerá púšť. Chýba voda, zeleň, vládne prach a horúčosť. Neživot.

Pápež František spomína v encyklike Laudato si' myšlienku svojho predchodcu: „Vo svete

sa množia vonkajšie púšte, pretože sa veľmi rozšírili púšte vnútorné.“ (LS 217) Ľudstvo čelí jednej kríze za druhou – od vojen až po extrémne počasie – kvôli púšťam, ktoré nosíme vo svojich srdciach.

Ale môže byť púšť pre nás aj darom? V čom? Spomeňme si na Ježišových 40 dní na púšti, 40-ročné putovanie Izraela po púšti alebo si predstavme jednoduchý život púštnych otcov. Púšť je v týchto príbehoch priestorom, kde sa človek stretáva so svojim Stvoriteľom a Pánom. Pokánie, ktoré mu púšť prináša, ho premieňa. Púšť sa tu stáva miestom veľkých Božích skutkov.

Podľa Svätého Otca ekologická konverzia vedie k tomu, že „umožníme, aby sa vo vzťahoch so svetom, ktorý nás obklopuje, prejavili všetky dôsledky nášho stretnutia s Ježišom.“ (LS 217)

Zdá sa, že potrebujeme zažiť púšť, aby sme dokázali byť bližšie k Bohu a stávali sa ľudskými. Stávali sa takými, akými sme boli od počiatku, teda Božími stvoreniami, ktoré žijú v láske s ostatnými Božími stvoreniami. **Ak budeme viac ľuďmi, dokážeme zmeniť púšť na záhradu.** Na záhradu, v ktorej je nám všetkým spolu dobre a ktorá prináša život, radosť a hojnosť darov. Na záhradu, ktorej obyvatelia – kvety, stromy, zvieratá, hmyz, potoky, skaly a najmä človek – spievajú chválospev svojmu Stvoriteľovi. Na záhradu, ktorá poskytuje útočisko najslabším, ochraňuje bezmocných a uzdravuje zranených.

Milí priatelia Dobrej noviny, nech sú pre Vás tieto Vianoce časom, kedy dokážete zmeniť svoje púšte na záhrady a dovolíte Bohu konať vo Vás a cez Vás veľké dielo stvorenia. Aby zázrakom Božej lásky z ničoty vznikol život, z púšte záhrada.

SPRAVODAJSTVO

Kampaňou Hviezdy do tmy za mier na Ukrajine

eRko-HKSD a DOMKA sa dlhodobo venujú výchove a formácii detí a mládeže. Vo veľkonočnom období pozvali deti z celého Slovenska do kampane s názvom „Hviezdy do tmy“. Bez ohľadu na politické pozadie konfliktu na Ukrajine chce každý rodič pre svoje deti pokojnú budúcnosť. A práve to bolo cieľom tejto aktivity. Zasvietiť nádejou do tmy vojny a ukázať deťom, že aj v tomto náročnom čase sa ony samy môžu aktívne zapojiť do budovania pokoja. Na webovej stránke mohli deti pridávať svoje drobné obety, modlitby a iné skutky lásky na tento úmysel prostredníctvom hviezdíčiek, ktoré rozsvietili na pomyselnom spoločnom nebi. Organizátori pripravili desať

▲ DETI VLASTNORUČNE VYRÁBALI HVIEZDIČKY A DAROVALI ICH NIEKOMU Z UKRAJINY VO SVOJOM OKOLÍ. K TOMU NAKRESLILI ALEBO NAPÍSALI POVZBUDIVÝ ODKAZ. ILUSTRÁCIA: PAVOL BORODOVČÁK, 2022.

tematických námetov na stretká, ako aj metodické materiály pre animátorov a vedúcich. Kampaň prebiehala od apríla do mája 2022 a podporili ju ZKSM, LAURA – združenie mladých, Pápežské misijné diela na Slovensku, Zachej.sk a Vydavateľstvo Don Bosco. *

Monitorovacie cesty do Kene a Ugandy

Ochorenie koronavírusu bolo v 1. polovici roka celosvetovo na ústupe, čo využili aj traja projektoví manažéri Dobrej noviny na monitorovacie cesty a návštevy miestnych partnerov po regiónoch Turkana a Samburu v Keni a v strednej a východnej Ugande. Navštívili viac ako desiatku projektov, ktoré Dobrá novina podporuje. Osobne sa mohli presvedčiť o transparentnom nakladaní so zverenými financiami a spoznať aktuálne radosti aj starosti miestnych komunít. Situácia sa v mnohých oblastiach východnej Afriky počas uplynulých mesiacov dramaticky zhoršila. Príčinou sú doznievajúce následky pandémie, extrémne suchá, ako aj nárast cien potravín a pohonných hmôt v súvislosti s vojnou na Ukrajine. Práve na región Samburu sa zameria aj nadchádzajúci 28. ročník koledníckej akcie. *

▼ DETI SA POČAS WORKSHOPOV NAUČILI, ŽE KAŽDÝ DOKÁŽE KRÁSNE KRESLIŤ. POMOHOĽ TOMU JEDINEČNÝ PRÍSTUP ADAMA A BRIANA. SNÍMKA: DOBRÁ NOVINA, 2022

Adam Masava opäť na Slovensku

Počas prázdninového týždňa, od 18. do 24. júla, navštívil Slovensko dlhoročný priateľ Dobrej noviny – Adam Masava. Kenský maliar tentokrát necestoval sám, ale spolu so svojím žiakom a spolupracovníkom Brianom Kimani.

Obaja umelci si pripravili tvorivé workshopy kreslenia pre slovenské i ukrajinské deti na letných táboroch. Tri realizovali v Bratislave a po jednom v Hutách na Orave a v Zliechove na Považí. *

Ekologický camp Od srdca k Zemi

Od 27. apríla do 2. mája 2022 reprezentovali Slovensko a celé eRko Monika Vojašáková, Martina Mandincová a Lucia Puškášová na ekologickom campe „Od srdca k Zemi“ v Portugalsku.

Desiatky mladých ľudí z celej Európy hostila farma Casa Velha, ktorej identita a filozofia stojí na 4 základných pilieroch: milovaná zem, krehká zem, úrodná zem a zaslúbená zem. Každý z týchto pilierov mohli účastníci zažiť na vlastnej koži a spoločne tak žiť v jednoduchosti, ako

nás k tomu vyzýva pápež František v encyklike Laudato si’.

Program campu bol veľmi pestrý, pozostával z manuálnej práce, vzájomných rozhovorov a zdieľaní, prednášok od ekologických aktivistov a odborníkov či modlitieb, duchovných zamyslení. Nechýbala ani celodenná pešia púť z Casa Velhy do Fatimy. *

◀ LUCIA PUŠKÁŠOVÁ: „BOLO VEĽKOU MILOŠŤOU, ŽE SME AKO TRI DIEVČATÁ ZO SLOVENSKA MOHLI BYŤ NA PÚTNICKOM MIESTE VO FATIME PRÁVE V DEŇ, KEĎ BOLI SLOVÁCI NA ĎAKOVNEJ NÁVŠTEVE VO Vatikáne.“ SNÍMKA: FOTO NUNO BRITES, 2022.

TEXTY: JOZEF MAGDA

ROZHOVOR

Slovensko je jedinečné tým, ako dlho si uchovalo pradávne formy koledovania

TEXT: PAVOL HUDÁK

SNÍMKA: POSTOJ/ANDREJ LOJAN

Rozhovor s Annou Hlaváčovou (55), ktorá sa venuje predovšetkým teórii a dejinám umenia a kultúry. V súčasnosti pôsobí v Centre spoločenských a psychologických vied SAV a tiež je spoluorganizátorka Trojkráľového sprievodu v Bratislave.

★ Ako a kedy vzniklo koledovanie?

Odpradáva sa ľuďia usilovali predstaviť si vianočný príbeh. Dôkazy o tom prináša už katakombálna maľba, na ktorej sú zobrazenia mudrcov z Východu. Svedčí o tom výtvarné umenie, ktoré vizualizáciu príbehu rozširuje tak, že v stredoveku sa venuje už osobitne, v samostatných obrazoch klaňaniu pastierov a klaňaniu mudrcov.

V knižnej kultúre sa zachovali kancionály – tie obsahujú aj piesne, ktoré sa zhodujú s koledníkmi vinšmi. Piesňová a maliarska kultúra nám tak pomáhajú datovať aj koledovanie, živé umenie, ktoré sa odovzdávalo z generácie na generáciu takpovediac bez stôp po odovzdávaní.

O troch kráľoch sa začalo systematicky hovoriť po symbolickej korunovácii relikvií mudrcov z Východu v roku 1200.

★ Môžete vysvetliť tému pastierov v kontexte koledovania?

Pastieri na Slovensku i pastierske spoločenstvá v Keni sa, prirodzene, pri vianočnom príbehu videli v hebrejských pastieroch z betlehenských vrškov. Pastieri predstavujú dimenziu Kristovho príchodu dovnútra vtedajšej židovskej kultúry. V porovnaní s nimi mudrci otvárajú horizont smerom k ďalším národom.

★ Akú tradíciu má koledovanie na Slovensku?

Dialógy pastierov v slovenských hrách majú veľmi archaický ráz. No koledovanie určite nevzniklo u nás. Slovensko je jedinečné skôr tým, ako dlho si pradávne formy koledovania udržalo. Tieto formy dnes miznú a je to pochopiteľné – vzdávame sa od foriem života ich tvorcov. Rámec síce zostáva zachovaný: pastieri sa idú pokloniť Ježiškovi, no veľa dialógov je dnešnému človeku cudzích. Napríklad už len také rýmy, ktoré žartovne striedajú skomolenú cirkevnú latinčinu s maďarskými a slovenskými výrazmi (Inkvedere – kde sú dvere – starý, gyere). Tie súvisia s pred-

koncilovou liturgiou, s ktorou dnešný človek len zriedka prichádza do kontaktu. A podobne je to s reáliami života na salaši.

★ Prečo sa pri koledovaní nosí hviezda, betlehem, kroje, pastierske oblečenie či palice?

To je spôsob, ako si pripomenúť konanie betlehenských pastierov. Krojmi si zasa pripomínáme našich predkov. Kostýmovanie koledníkov sa ujalo aj v situácii, keď koledujú len spievaním.

Ak nesú hviezdu, betlehenskú svetlo či betlehem, ich koledovanie dostáva symbolický stred a je to dôležitý krok k sprítomňovaniu biblického deja.

★ Viete povedať, aké výslužky dostávali v minulosti koledníci?

O výslužkách môžeme usudzovať z darov, ktoré verbálne koledníci oferovali Ježiškovi. Boli to zväčša salašnícke výrobky a aj veci, po ktorých sami túžili: „Ja ti dám klobásu, čo ťa ňou tri razy opášu.“ Pohostenie, potravínová výslužka, menší peňažný dar a podobne, určite to variovalo. Niekde v kostoloch vídať sochu černoška s pohyblivou hlavou a to je rukolapný dôkaz, že už začiatkom 20. storočia sa zbieralo aj na zámorské misijné diela.

★ Aký má význam, že chodia koledovať najmä deti?

Nebolo to vždy tak. Vo folklóre jestvuje jav, že z kultúry dospelých prechádza niečo do kultúry detí. Vidíme to napríklad na veľkonočnej šibačke. Inak viete, že v našich krajoch sa kedysi šibalo aj na Neviniatka? Pri tej príležitosti šibali malé deti, ktoré predstavovali deti zabité Herodesom – právo robiť neplechu mali práve preto, aby sa im symbolicky aspoň trochu vynahradil ich krutý osud.

Ale ak sa vrátíme k vianočnej kolede, je pekné, keď sa jej ujímajú deti. Prijímajú tak na seba dôstojnú úlohu potešiť iných a vykoledovať čosi pre núdných.

★ Dobrá novina počas pandémie prišla s koledovaním pod oknami. Má i toto tradíciu?

Existuje fotka Martina Slivku, ktorá zachytáva koledníkov v obci Vernár pod oknami, za ktorými sú dve deti. Čakajú vo vnútri na obchôdzku s hviezdou. Fotka je ojedinelá tým, že zobrazuje divákov koledy. O situácii na fotke nevieme nič bližšie.

▲ DOBRÁ NOVINA SPOLUPRACUJE S ANNOU HLAVÁČOVOU UŽ NIEKOLKO ROKOV. VĎAČÍ JEJ ZA MNOHÉ KOLEDNÍCKE INŠPIRÁCIE.

Určite boli aj v minulosti situácie, keď rodičia nechceli pustiť von choré dieťa, ale aj také, keď izoláciou bránili šíreniu nákazy medzi deťmi. Postup Dobrej noviny vnímam ako snahu prejsť od koledovania online k živéj obchôdzke – za dodržania určitej vzdialenosti. Niečo ako keď blízky v nemocnici idete aspoň zakývať, aby ste im neskomplikovali zdravotný stav pred operáciou. Láska je tvorivá.

V etnológii nie je doklad, že by starí ľudia nepustili koledníkov z obavy o zdravie. Naopak, verili, že koledníci zdravie prinášajú, keďže ho vinšujú. Kolednícka obchôdzka bola vnímaná ako to najsilnejšie zdravotné opatrenie. Kresťanská kultúra sa v nej stretala s magickým prežívaním reality. Trojkráľová krieda, soľ a voda boli sväteniny, ktoré sa odkladali na použitie pri ochorení v priebehu roka.

★ Ako bude podľa vás vyzeráť koledovanie o 20 rokov? Prežije?

Záleží na tom, kto sa toho chytí a bude držať túto tradíciu. Ak sa toho ujme skupina ľudí, ktorá to chce robiť, a zároveň budú ľudia, ktorí budú chcieť mať takú návštevu, tak prežije. Vidím aj u nás, keď príde Dobrá novina, že ľudia pootvárajú dvere. A zrazu sa rozprávate so susedom, hoci sa inak nebavíte. Sociálny potenciál koledovania je veľký. Pretože narastá izolácia, je azda ešte väčší ako v minulosti. *

ROZHOVOR VZNIKOL V SPOLUPRÁCI S KONZERVATÍVNYM DENÍKOM POSTOJ.

Celý článok tu:

KOLEDNÍCI

Čím žila Dobrá novina v 27. ročníku

TEXT: MIROSLAVA SELECKÁ

SNÍMKY: DOBRÁ NOVINA, 2021, 2022

27. ročník Dobrej noviny bol otvorený 11. októbra 2021. Prípravu poznačili, podobne ako pri 26. ročníku koledníckej akcie, okolnosti a opatrenia spojené s prebiehajúcou pandémiou koronavírusu. Napriek sťaženým podmienkam sa aj vďaka skúsenostiam z minulého ročníka uskutočnili všetky tradičné aktivity a podujatia, hoci väčšinou v netradičnej forme.

▼ Koronáre

V rámci prípravy zodpovedných a sprevádzajúcich osôb na koledovanie v ďalšom pandemickom ročníku sa uskutočnilo šesť webinárov s názvom Koronáre, na ktorých účastníci získali všetky potrebné informácie o vhodných a bezpečných formách koledovania. Webináre boli obohatené o zaujímavé workshopy a praktické tipy pre prípravu koledníkov. Koronárov sa zúčastnilo 150 osôb.

▼ Východnou Afrikou s Dobrou novinou

Okrem webinárov o koledovaní boli pre spolupracovníkov Dobrej noviny pripravené štyri webináre o rozvojovej práci s názvom Východnou Afrikou s Dobrou novinou. Účastníci týchto webinárov sa dozvedeli o práci Dobrej noviny v troch východoafrických krajinách – Etiópii, Keni a Ugande a o téme klimatickej zmeny. Celkový počet účastníkov dosiahol číslo 93.

▼ V POLTÁRI SA OSOBNÉ STRETLI ZODPOVEDNÉ A SPREVÁDZAJÚCE OSOBY Z FARNOSTÍ, KTORÉ SA ZAPOJILI DO 27. ROČNÍKA, ALE AJ Z FARNOSTÍ, V KTORÝCH SA UŽ DLHŠIE NEKOLEDOVALO, A SPOLOČNE ZDIEĽALI SVOJE KOLEDNÍCKE SKÚSENOSTI A INÉ TÉMY.

▼ Sväté omše spojené s vyslaním koledníkov

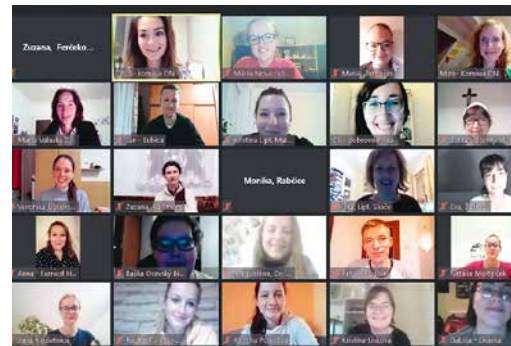
Na tretiu adventnú nedeľu sa stretli slovenskí biskupi s koledníkmi Dobrej noviny, aby ich požehnali a vyslali ohlasovať radostnú zvesť do farností. Podobne ako minulý rok sa konali sväté omše spojené s vyslaním koledníkov na farskej úrovni a otcovia biskupi boli pozvaní do jednej z farností svojej diecézy. Prostredníctvom médií sa všetci slovenskí koledníci spojili aj sledovaním bohoslužieb z Banskej Bystrice, ktorú 11. decembra celebroid Mons. Marián Chovanec (Rádio Lumen), a z Bratislavy, ktorú 12. decembra slúžil Mons. Stanislav Zvolenský (TV Lux).

▼ Stretnutia zodpovedných osôb

6. a 8. novembra 2021 sa uskutočnilo 7 online stretnutí, ktorých sa v rámci jednotlivých diecéz zúčastnilo dovedna 150 zodpovedných a sprevádzajúcich osôb Dobrej noviny.

Na jednotlivých stretnutiach sa účastníci dozvedeli všetky potrebné informácie k téme ročníka, k podporeným projektom a k tomu, ako zorganizovať koledovanie v závislosti od pandemickej situácie, ktorá by mohla počas vianočných sviatkov nastať. Stretnutia zodpovedných osôb prebehli aj na jar, a to online formou.

Počas stretnutia účastníci navzájom zdieľali, ako prebiehalo koledovanie a vzájomne sa inšpirovali pre ďalší ročník. V rožňavskej diecéze sa uskutočnilo osobné jarné stretnutie zodpovedných osôb v Poltári.

▼ NA STRETNUTÍ ZODPOVEDNÝCH OSÔB V SPIŠskej DIECÉZE SI ÚČASTNÍCI VYPOČULI AJ SVEDECTVO DOBROVOĽNÍCKY OLI, KTORÁ PÔSOBI NA NIEKOĽKO Mesiacov V UGANDÉ.

▼ SVÄTÁ OMŠA SPOJENÁ S VYSLANÍM KOLEDNÍKOV ZO ŽILINSKEJ DIECÉZY SA KONALA VO FARNOSTI SVÄTEJ RODINY V POVAŽSKEJ BYSTRICI ZA PRÍTOMNOSTI ŽILINSKEHO BISKUPA MONS. TOMÁŠA GALISA, KTORÝ VYSLAL A POŽEHNAL KOLEDNÍKOV.

► Koledovanie u prezidentky

Symbolickým záverom koledovania bolo prijatie u prezidentky Zuzany Čaputovej vo štvrtok 13. januára 2022 na nádvorí Prezidentského paláca. Skupinka z Liptovských Sliačov v tradičných ľudových krojoch zastúpila koledníkov z celého Slovenska.

▼ Tvorivé koledovanie

Koledovanie v 27. ročníku bolo tvorivé. Vďaka sťaženým podmienkam boli koledníci kreatívni a radostnú zvesť roznášali rôznymi formami. Okrem koledovania popod obloky viaceré skupinky vystúpili so svojim koledníckym programom v kostoloch po svätých omšiach, natočili a zverejnili kolednícke video, pripravili živý online prenos z koledovania, zdieľali svoje vianočné programy cez sociálne siete, koledovali cez obecný rozhlas alebo roznášali Dobré noviny Dobrej noviny do poštových schránok svojich susedov.

► Adventné novinky

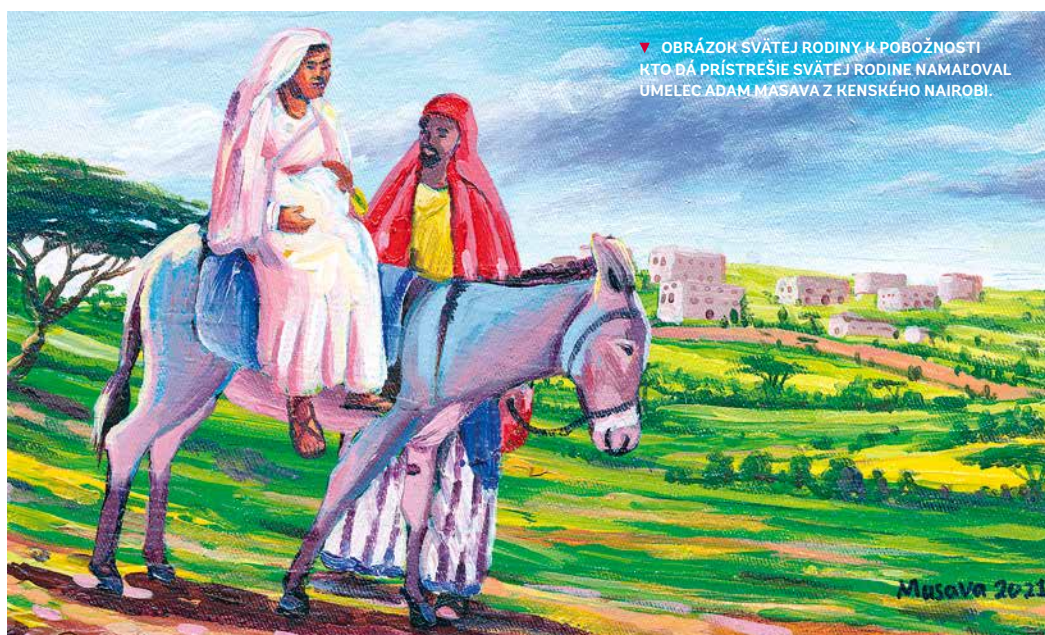
Adventná príprava detí a rodín bola obohatená o novinky: adventný kalendár pre deti a predvianočný deviatnik pre rodiny s pobožnosťou *Kto dá prístrešie Svätej rodine*. Obraz putujúcej Svätej rodiny k nej namaloval kenský výtvarný umelec Adam Masava.

▼ Kolednícky videoklip s Janais

Koledníci z Bošáce spolu so speváčkou Janais natočili kolednícky videoklip. Šírili sa cez internet a priniesol tradičné koledovanie do rodín, kam sa koledníci počas Vianoc kvôli zlej pandemickej situácii nemohli dostať.

▲ KOLEDNÍCI ZAVÍTALI V 27. ROČNÍKU KOLEDNÍCKEJ AKCIE AJ DO PREZIDENTSKÉHO PALÁCA, KDE ICH PRIJALA PREZIDENTKA ZUZANA ČAPUTOVÁ. TISÍCKY KOLEDNÍKOV REPREZENTOVALI KOLEDNÍCI Z LIPTOVSKÝCH SLIAČOV. SNÍMKA: KANCELÁRIA PREZIDENTA SLOVENSKEJ REPUBLIKY, 2022

▼ OBRÁZOK SVÄTEJ RODINY K POBOŽNOSTI KTO DÁ PRÍSTREŠIE SVÄTEJ RODINE NAMALOVAL UMELEC ADAM MASAVA Z KENSKÉHO NAIROBI.

▲ VIANOČNÝ VIDEOKLIP SA NATAČAL V OBCI BOŠÁČA A SEDLIACKOM DOME MÚZEA BOŠÁČKEJ DOLINY. KU KOLEDNÍKOM Z BOŠÁČE SA PRIPOJILA AJ SPEVÁČKA JAN AIS.

DOBRÉ NOVINY DOBREJ NOVINY

VYDÁVA RAZ ROČNE ERKO – HNUTIE KREŠŤANSKÝCH SPOLOČENSTIEV DETÍ, MILETIČOVA 7, 821 08 BRATISLAVA 2
 MOBIL 00421 908 183 410, E-MAIL DN@ERKO.SK
 WWW.ERKO.SK, WWW.DOBRONOVINA.SK
 ZOSTAVILI DANIEL FIALA, LUCIA JANTOŠOVIČOVÁ,
 JOZEF MAGDA, DARINA MAŇUROVÁ,
 JAROSLAVA KÖRMENDYOVÁ, PAVOL BORODOVČÁK,
 MIROSLAVA SELECKÁ
 ZODPOVEDNÁ REDAKTORKA MÁRIA BRIŠOVÁ
 GRAFICKÁ KONCEPCIA A SADZBA PERGAMEN
 TLAČ SLOVENSKÁ GRAFIA, A. S., BRATISLAVA
 ZADANÉ DO TLAČE V SEPTEMBRI 2022
 BANKOVÉ SPOJENIE: TATRA BANKA
 IBAN: SK77 1100 0000 0029 4045 7894, BIC (SWIFT) TATRSKBX
 NEPREDAJNÉ
 OBČIANSKE ZDRUŽENIE ERKO – HKSD PODPÍSALO KÓDEX
 POUŽÍVANIA OBRAZOVÉHO MATERIÁLU A PODÁVANIA SPRÁV
 SVOJE KOMENTÁRE A VÝHRADY MÔŽETE ZASLAŤ
 NA KODEX@ERKO.SK

ROZHOVOR

Aj suchá zem sa zazelená

TEXT: LUCIA JANTOŠOVIČOVÁ

SNÍMKY: DOBRÁ NOVINA, 2022

Ústredným projektom tohto ročníka je ekologické farmárčenie a komunitné záhrady v kraji Samburu. Ten spravuje rehoľa Jarumalských misionárov, s ktorými Dobrá novina aktívne spolupracuje od roku 2018. Prinášame pohľad dvoch vedúcich osobností projektu. Páter Jairo Franco a kňaz Guillermo Álvarez prezradia, prečo sa rozhodli práve pre takéto typy aktivít, či už vidia nejaké zmeny v teréne a ako podľa nich vplyva klimatická kríza na Samburijcov.

Podme si spolu zaspomínať na to, ako to celé začalo. Prečo ste sa rozhodli rozbehnúť projekty zamerané práve na poľnohospodárstvo?

J.F.: Ako jarumalci sme boli v Keni už nejaký čas. Uvedomoval som si, že potrebujeme miesto pre našich misionárov, kde by sa mohli okrem iného naučiť starať sami o seba i druhých. No toto miesto nemôže byť iba pre nás, pretože sme do Kene prišli ako misionári, teda to musí byť zem pre službu ľuďom. Avšak nemali sme peniaze na to, aby sme nejaký pozemok kúpili, keďže v Keni je pôda veľmi drahá. Usporiadali sme teda kampaň na Facebooku, kde sa zložilo 3 000 ľudí, každý po 46 dolárov. Našli sme miesto v Ongata Rongai, neďaleko Nairobi. A nazvali ho Farma 3 000 priateľov. V regióne Samburu zase pôsobíme od roku 1992 a za tie roky sme si všimli, že naši ľudia stále trpia podvýživou. Hlad je problémom. Hlavne počas obdobia sucha. Pochopili sme, že bez pokrytia základných potrieb nemôžeme hovoriť o ostatných potrebách. Pozemok pri Nairobi patrí ľuďom z komún, o ktoré sa staráme. Podme teda z toho vyťažiť! Preto sme prišli s myšlienkou začať projekt zameraný na poľnohospodárstvo. Pre mnohých ľudí je to „una locura“ – šialenstvo. Ako sa len dá farmárčiť v púšti? V tak suchej zemi? Áno, áno (smiech). Presne preto tam musíme farmárčiť! Pozemok pri Nairobi poslužil ako modelová farma. Nie je síce v Samburu, no zámer bol priniesť jej techniky a možnosti do Samburu. Postupne sme objavili, že to je tiež dobrá príležitosť pre Samburijcov spoznať mesto ako také. Otvoriť ich obzor. Opustiť poznané, spoznať novú realitu, obohatiť sa. Bolo by naozaj náročné začať s farmárčením v Samburu, kde nikto nikdy nič nesadil, nepozná to a hlavne nevidel jeho ovocie. Ísť do Nairobi na farmársky tréning znamená zároveň vidieť časti Kene, ako je Nyahururu či Nyeri, ktoré sú veľmi úrodné. Demonštruje to, že poľnohospo-

▼ PRÍKLAD JEDNÉHO ZO SPÔSOBOV PESTOVANIA ZELENINY Z LODUNGOKWE, TZV. BAZÉNOVÉ ZÁHRADY. VĎAKA PREMYSLENÉMU DIZAJNU JE TÝŽDENNE POTREBNÉ POUŽIŤ IBA 20 L VODY.

dárstvo je možné, dá sa to naučiť, existujú takí ľudia, taká farma. Takto inšpirovaní ľudia zo Samburu sa môžu vrátiť domov. Pretože centrum farmy nie je na farme. Je v Samburu. Momentálne realizujeme tento projekt nejaký ten rok a už vidíme, ako niektorí začali farmárčiť naplno. Hybnou silou bolo vyriešiť problém hladu, vytvoriť pestrejší jedálniček, reagovať na potreby komún, o ktoré sa staráme.

G.A.: Jairo pekne vystihol odpoveď na vašu otázku prečo. Doplnil by som ale aj „ako“ sa nám dalo-nedarilo. V prvom rade bolo dôležité vyriešiť otázku vody, a to formou vodných vrtov, napríklad aj cez projekt s eRkom v meste Opiroi. Potom ponúknuť ľuďom možnosť jesť niečo iné, ako je zaužívané. Zo začiatku sa iba na nás pozerali, ako jeme surové zelené listy šalátu (smiech). Postupne vyhrala zvedavosť. Keď sme ich zaujali, začali sme hľadať ďalšie spôsoby pestovania. Zem je všade suchá, často kamenistá. Používali sme rôzne techniky na základe odporúčaní odborníkov a z nášho vlastného intenzívneho štúdia: vyvýšené záhrady, viaceré typy zavlažovania, záhrady vo vreciach, kruhové záhrady, skleníky či uzavreté plochy. Najnovšie sa nám najviac vyplatili tzv. bazénové záhrady. Skúšame a nebojme sa pýtať si radu.

Keď však hovoríme o Samburijcoch, tak sme v kontexte polokočovnej pastierskej komunity, ktorej štýlom života je nomádstvo. A vy ste prišli s projektom, kde základom je ostať

na jednom mieste nie chvíľu, ale aj niekoľko rokov a starať sa o pôdu namiesto zvierat. Čo je pre lokálnych ľudí úplne opačný princíp života. Ako bol teda tento nápad vnímaný?

G.A.: Komunity, s ktorými pracujeme, sa menia. Kultúra nie je niečo statické, nepatrí do múzea. Potrebujeme reagovať na nové výzvy, nové reality, čiže to neprišlo od nás samotných. Pomaly vznikajú permanentné mestá aj tu. Ženy, starší ľudia a niektoré deti sú doma stále, tak zakladajú stále domy. I keď zvieratá potrebujú migrovať a v podstate aj oni s nimi. Tí, ktorí sa rozhodnú zostať, však nemajú nič: nie je tam mlieko, mäso, tým pádom ani peniaze, keďže tam nie sú zvieratá. Učia sa teda žiť v tomto novom kontexte, kedy sa potrebujú prispôbovať, aby prežili. Osobne považujem ekologické farmárčenie, ktoré je zamerané ako na pôdu, tak i na človeka, za holistickú odpoveď na túto výzvu. Zdravé a nutrične hodnotné jedlo, hoc produkované v malom rozsahu, dokáže obohatiť stravu Samburijcov a pomôcť im vyrovnávať sa s novým životným štýlom ľahšie.

J.F.: Začnem tým, že tento koncept polokočovnej komunity možno už nemôžeme tak úplne používať. Áno, stále sú tu ľudia, ktorí kočujú a presúvajú sa. Ale nie je to väčšina. Tí, ktorí sa presúvajú s dobytkom počas období sucha, vojny či súbojov s inými komunitami, to sú chlapci (tzv. morani – mladí bojovníci). Obyčajní ľudia ostávajú v mestách či usadlostiach. Poznáam ľudí, rodiny, ktoré sa nepohli zo svojho miesta už dlho. V dedinách vám viem presne ukázať, komu

patrí ktorý dom. Možno z pohľadu sociologického či antropologického môžeme povedať, že Samburijci sú polokočovní komunita. Vlastne tento termín vo svete používame veľmi radi. Znie tak romanticky (úsmev). No ľudia sa teraz usádzajú, život sa zmenil. Moja skúsenosť v kontexte poľnohospodárstva je, že ľudia objavili jeho potenciál a páči sa im to.

Keď sa vrátíme k téme projektu komunitných záhrad a ekologického farmárčenia. Prečo ste sa rozhodli projekt zamerať najmä na ženy?

J.E.: Úprimne musím povedať, že so ženami sa v tomto najľahšie spolupracuje. Pretože sa zaujímajú. Ženy majú dar starostlivosti vo svojich srdciach. Je to v nich akoby vryté. Idú za každou vecou, ktorá znamená príležitosť či lepší život pre ich deti. Ženy hľadajú, pýtajú sa, sú aktívne, nájdete ich za každou vecou, ktorá sa deje. Chcu vedieť, čo môžeme spoločne urobiť pre komunitu. Ženy sú na toto citlivé. Muži spia pod stromom. **G.A.:** Ženy sú motorom zmeny a významnými protagonistami rozvoja v Afrike. Vlastniť dobytok a starať sa oň je aktivita, od ktorej boli kompletne odstihnuté a žiadna žena nemá právo niečo takéto vlastniť. Tréning v ekologickom farmárčení im pomáha poskytovať zdravšie jedlo sebe i svojim deťom, pretože z kultúrneho hľadiska toto je práve ich povinnosť, keď muži pasú dobytok. Posilňovanie postavenia žien, učenie ich iným spôsobom, ako sa postarať, pomáhať im veriť v seba samé, je životne dôležité pre rozvoj týchto ľudí. Navyše to zaručuje prístup k aspoň trochu nutrične obohatenému jedlu pre deti. Tým pádom je to aj pre tieto deti inšpirujúce. Pozrite sa na Raílú: 13-ročný chlapec, ktorý polieva farské záhrady a sadí stromy pre svoju rodinu. Chalan zo Samburu, pastier, ktorý chce byť farmárom. Záhrady inšpirujú a ponúkajú priestor na upevnenie i prosperitu celej komunity.

V súčasnosti je veľmi aktuálnou témou klimatická kríza. Región Samburu sa považuje za jeden z tých, ktoré sú ňou najvýraznejšie

▲ TRÉNING V EKOLOGICKOM FARMÁRČENÍ PRE JEDNU ZO SKUPÍN ŽIEN ZO SAMBURU. TRÉNERKA EMMA VYSVETLUJE DÔLEŽITOSŤ A VYUŽITIE KOMPOSTU.

ovplyvňované. Viete povedať z vlastnej skúsenosti, či ste klimatickú zmenu videli/vidíte?

G.A.: Klimatická zmena existuje a vnímam veľa jej znakov, ktoré nás v projekte bezprostredne ovplyvňujú. Jedným z nich je zmena vo vzorci dažďov. Suchá sú dlhšie a dlhšie a keď prídu dažde, sú prívalové a krátké. Práve model ekologického farmárčenia pomáha obnovovať pôdu, zvýšiť tak možnosť ľudí i zvierat mať prístup k jedlu, a boovať tiež proti jej erózii.

J.E.: Áno, vnímal som ju, a to najviac v období dažďov. Keď som do Samburu ešte iba prišiel, ľudia s istotou vedeli predpovedať, kedy obdobie dažďov začne a kedy skončí. Pršať bude v apríli a v novembri už iba trochu sprchne. No napríklad už v roku 2010 nepršalo vôbec. Odvtedy dažde neprichádzali načas. Uvedomil som si, že niečo sa zmenilo a počasie sa zbláznilo. Ľudia nevedia prečo, no vnímajú to citelne. Keď neprší, je obdobie sucha. A to znamená hlad, úhyn dobytku, dokonca zdravotne trpia samotní ľudia. Samburijci cítia túto zmenu, aj keď nevedia plne reflektovať, prečo sa to deje práve im.

Myslíte si, že existuje na túto situáciu riešenie? Ak áno, kto ho má v rukách? Čo môže obyčajný Samburijec robiť?

G.A.: Vnímam, že je všeobecne jasné, že najväčšiu zodpovednosť za klimatickú krízu nesú najviac hospodársky rozvinuté štáty, ako sú Spojené štáty americké, Európska únia, Čína a India. Zároveň je zjavné, že prvé a najsilnejšie dôsledky sú už citelné práve v oblasti Afrického rohu. Samburijci sa môžu naučiť, ako obnoviť život vo svojej pôde, ako zastaviť eróziu, kŕmiť dobytok ekologickejšie, no už sa dlhšie nemôžu spoliehať na to, kedy príde dažď a v akej podobe príde. Musíme našich ľudí pripraviť a poskytnúť im potrebné nástroje na to, aby boli schopní sami čeliť týmto novým situáciám, a tak eliminovať dôsledky napríklad hladu najviac, ako sa dá.

J.E.: Všetko týkajúce sa klímy je veľmi komplexné. Niečo, nad čím sme už stratili kontrolu. Ale jedinou cestou, ako vieme prispieť, sú malé rozhodnutia. Problém je obrovský, no každý môže robiť malé kroky. V Samburu napríklad tak, že budeme pokračovať v trende sadenia stromov, zalesňovania. V našich komunitných záhradách na tom pracujeme. Potrebujeme taktiež pokračovať medzi našimi ľuďmi v reflektovaní, čo ešte môžeme zmeniť. Napríklad spôsob, ako sa pristupuje ku kozám. Podľa môjho názoru sú aj kozy súčasťou dezertifikácie – rozširovania púští. Prečo? Lebo kozy zjedia všetko. Toľkokrát sme sa snažili vypěstovať stromy, založiť záhradu a toľkokrát som sa na tie kozy nahneval! Pretože v minúte boli schopné zjesť všetko, o čo sme sa my v pote tváre a s láskou starali 3 – 4 roky. Musíme k tomuto však pristupovať delikátne, lebo tu môžeme otvárať starodávny rozbroj medzi Kainom a Ábelom, medzi poľnohospodárom a pastierom. Ako toto reflektovať, aby sme neprišli ešte väčší rozbroj? Treba robiť postupné malé kroky. A v našich programoch, komunitných záhradách, organickom farmárčení, si myslím, že sa zameriavame práve na tieto malé kroky, ktoré ale majú vo väčšom meradle obrovský dosah. *

Rozšírenú verziu článku nájdete na webe Dobrej noviny.

JARUMALSKÍ MISIONÁRI

Misioneros de Yarumal: Instituto de Misiones Extranjeras de Yarumal, pôvodom z juhoamerického mesta Yarumal v Kolumbii, prišli do Kene pred 40 rokmi. Charizmou tohto rehoľného spoločenstva je ísť tam, kam nikto iný ísť nechce, zdieľať životné podmienky miestnych obyvateľov a ponúknuť rozmer vzťahu Juh pre Juh (obe krajiny pochádzajú z globálneho Juhu a čelia podobným výzvam). V severnom regióne Samburu začali pôsobiť v roku 1992 a do dnešného dňa spravujú farnosti Barsaloi, Lodungokwe a Tuum s prislúchajúcimi filiálkami.

PÁTER JAIRO ALBERTO FRANCO URIBE (54)

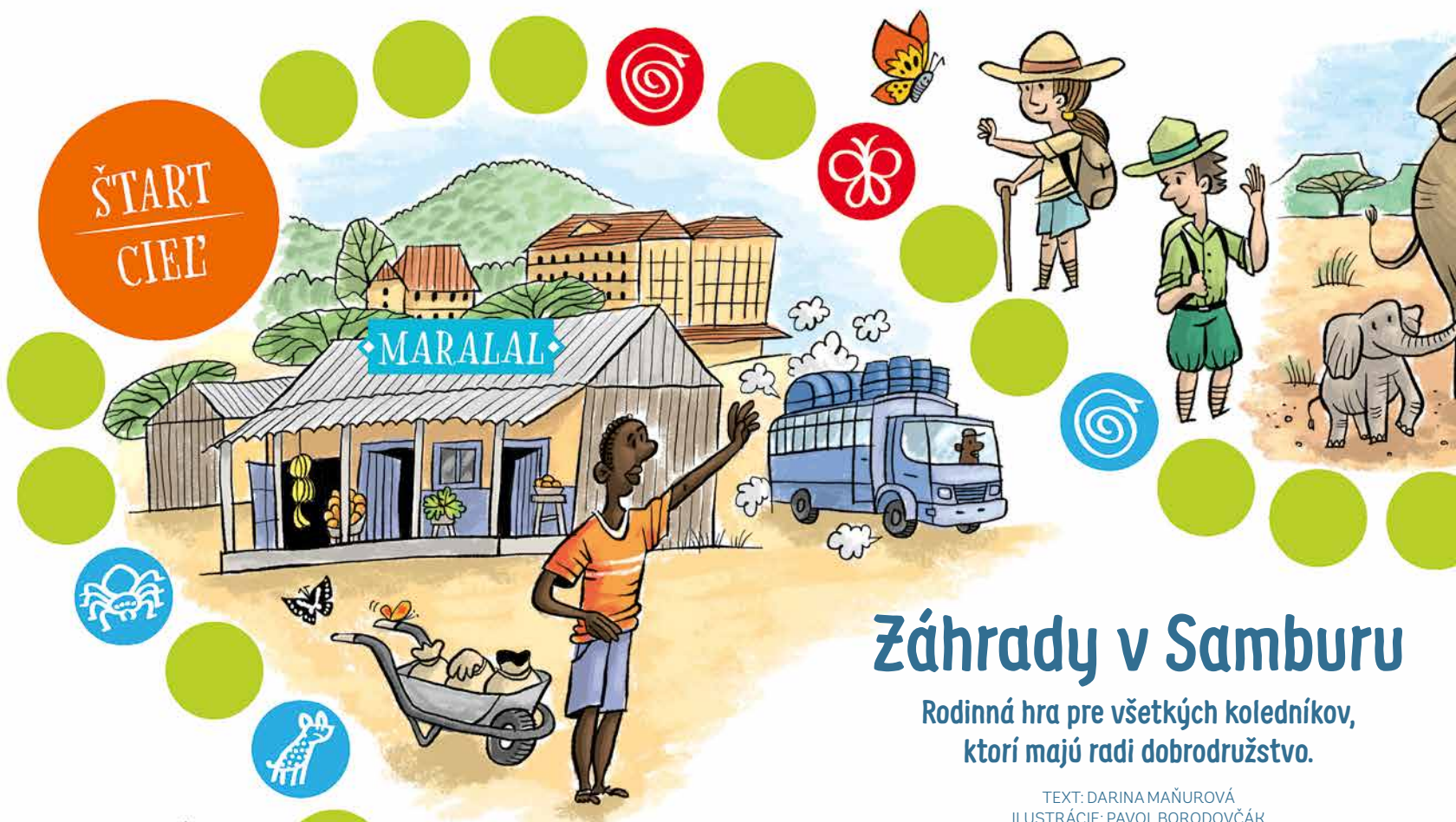
pôsobil ako regionálny predstavený pre kenskú provinciu ešte do januára 2021 a stál tak za ideou projektov organickej farmy 3 000 priateľov pri Nairobi, komunitných záhrad v Samburu a za mnohými ďalšími. Momentálne pôsobí ako rektor seminára v kolumbijskom meste Medellín. V Keni strávil 20 rokov.

GUILLERMO ÁLVAREZ MUÑETÓN (41)

všetkým známy ako Memo, je diecézny kňaz pracujúci pod Jarumalskými misionármi ako ich spolupracovník. V Keni je už 8. rok a momentálne je hlavným koordinátorom projektov v Samburu. Pokračuje tak v začatí práci pátra Jaira v tomto regióne a rozvíja ju ďalej.

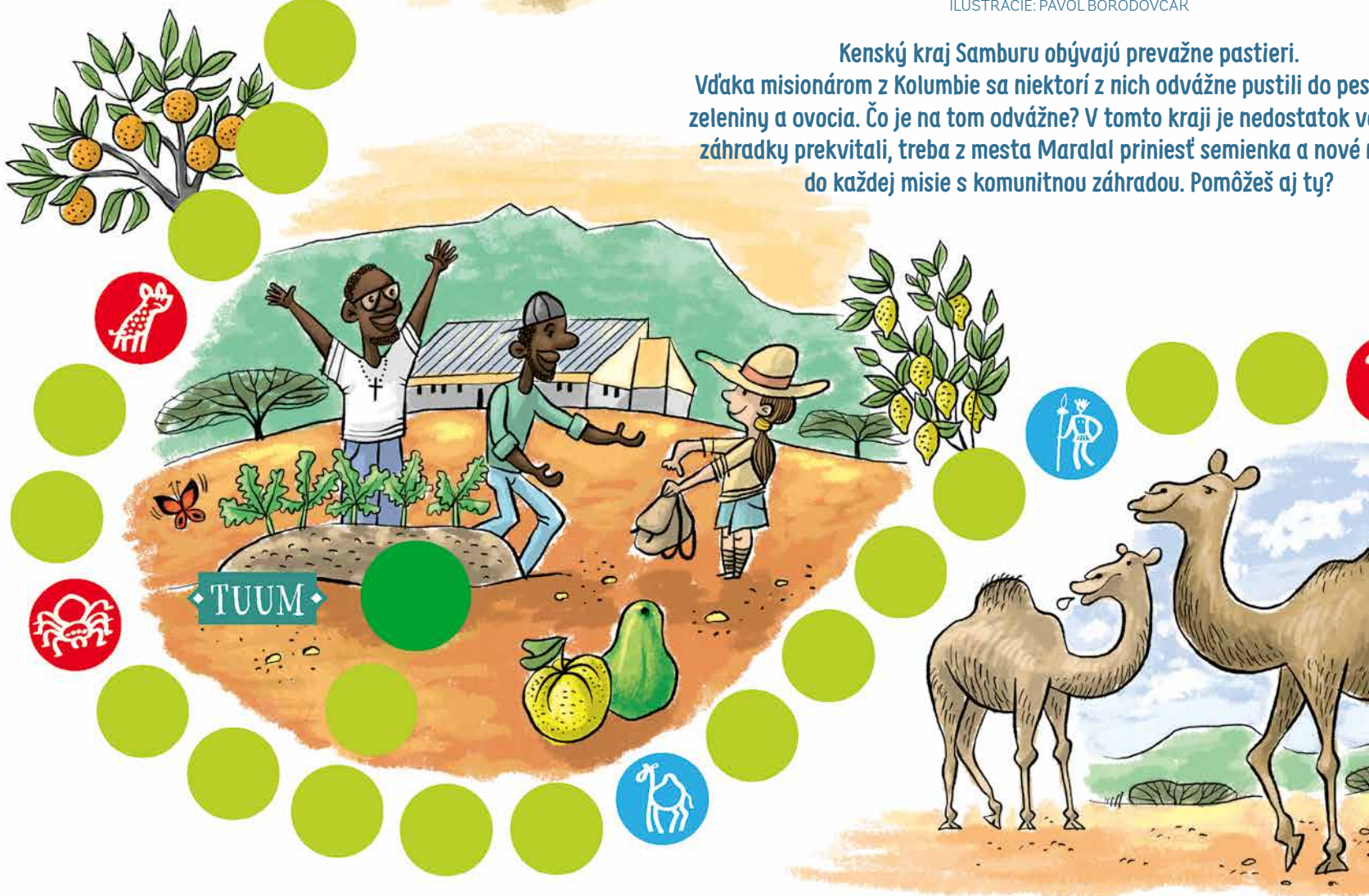

Záhrady v Samburu

Rodinná hra pre všetkých koledníkov,
ktorí majú radi dobrodružstvo.

TEXT: DARINA MAŇUROVÁ
ILUSTRÁCIE: PAVOL BORODOVČÁK

Kenský kraj Samburu obývajú prevažne pastieri. Vďaka misionárom z Kolumbie sa niektorí z nich odvážne pustili do pestovania zeleniny a ovocia. Čo je na tom odvážne? V tomto kraji je nedostatok vody, takže záhradky prekvitajú, treba z mesta Maralal priniesť semená a nové nástroje do každej misie s komunitnou záhradou. Pomôžeš aj ty?

KOLEDOVANIE

Po koledníckych cestičkách

PRIPRAVILA MIROSLAVA SELECKÁ

SNÍMKY: DOBRÁ NOVINA, 2022

Malcov

PREŠOVSKÁ ARCHIDIECÉZIA

My, koledníci z Malcova sme tento rok koledovali dvadsiatykrát. Vzhľadom na situáciu sme sa rozhodli, že budeme koledovať v chráme, na liturgiách. Nezapojili sa len deti, ale aj mladí, ktorí inak deti sprevádzajú. So svojím programom vystúpili pred večernými obradmi v chráme. Ešte predtým však išli zakoleďovať záchranárom, ktorí mali službu na záchranke v Malcove, a tak ich povzbudiť a potešiť počas služby, ktorú mali na Štedrý deň. Každý z koledníkov im doniesol aj kúsok domova v podobe koláčikov, ovocia a sladkostí. Musím povedať, že to bol nezabudnuteľný zážitok.

Radošovce

BRATISLAVSKÁ ARCIDIECÉZIA

Bohu vďaka, že sme tento rok mohli vyraziť do ulíc a ohlasovať dobrú zvesť o Ježišom narodení popod obloky, aj keď v obmedzenom režime. Na koledovanie sme sa veľmi tešili a pripravili sme sa aj na predkoledníckom stretku (online, v prírode,... podľa možností, situácie a nápadu jednotlivých animátorov koledníckych skupiniek).

Sme veľmi vďační a povzbudení, že sme mohli ísť koledovať v našej farnosti už po dvadsiaty tretíkrát pod vedením Silvie Kudláčovej (zodpovedná osoba). Mali sme 6 koledníckych skupiniek po 5 – 6 členov a koledovanie prebiehalo 2. a 6. januára. U nás je ešte stále zvykom koledovať od domu k domu. Mnohí ľudia nás každý rok očakávajú a sú súčasťou tohto projektu.

Minivysielacka – v prvý deň sme sa pomodlili, zaspievali si jednu koledu s doprovodom harmoniky a náš pán kaplán nás požehnal a vyslal do ulíc. Tohtoročné koledko hodnotíme veľmi pozitívne, bola veľmi dobrá atmosféra aj celkový priebeh bol super. Navštívené rodiny rešpektovali opatrenia a deti mali radosť, že mohli pomôcť kamošom v Afrike. Aj nové, malé deti mali možnosť získať novú skúsenosť a zážitky zo svojej prvej služby pomoci iným. Veľmi sa im páčilo. Ľudia boli štedrý, a tak sa nám podarilo vyzbierať peknú sumu. Je pekné vidieť, že mladí ľudia a deti chcú a darujú svoj čas pre iných, ktorí to potrebujú. Sme vďační, že sme sa mohli spoločne stretnúť a zapojiť sa.

Ďakujeme všetkým pracovníkom Dobrej noviny za vaše úsilie, prácu, nasadenie a prajeme veľa požehnaní, milostí a ochranu Panny Márie do každého dňa.

Rišňovce

TRNAVSKÁ ARCIDIECÉZIA

Pozdravujem Vás, chcem Vás informovať o priebehu 27. ročníka Dobrej noviny v našej farnosti. Tento rok to opäť kvôli pandémie bolo veľmi obmedzené a osobne som ani neverila, že sa koledovanie uskutoční. Deti sme neorganizovali a nenacvičovali sme. Rozhodli sme sa, že ja a moja rodina (2 deti a manžel) pôjdeme koledovať k tým ľuďom, ktorí sa nahlásia. Poznáme koledy aj minše, takže sme zobrali triangel a rolničky... Pridali sa ešte dve spriaznené duše, ktoré nám pomohli. Kamarátka tiež nacvičila svoje netere a synovcov. Tí chodili aj s gitarou :-). Takže sme boli dve mini rodinné skupinky, ktoré išli tam, kam ich zavolali :-). Nakoniec sme v čase od 26. 12. 2021 do 6. 1. 2022 koledovali po domoch. Navštívili sme 30 domov.

Deti mali prázdniny, tak sme sa nenaháňali a rozložili sme sily podľa možností.

Samozrejme sme si vykoledovali aj mnoho sladkostí. To si ani nedovolíme nechať, takže putujú k núdznejším rodinám. Napriek nepriaznivým podmienkam sa nakoniec s Božou pomocou dobré dielo uskutočnilo. Verím, že budúci rok to bude už v lepších časoch a budeme môcť zapojiť viac detí.

Bardejov

KOŠICKÁ ARCIDIECÉZIA

Aj keď sme koledovali v improvizovaných podmienkach, Pán Boh požehnal toto dielo a veľmi sa tešíme. No s ešte väčšou nádejou a radosťou už teraz očakávame koledovanie Dobrej noviny 2022, lebo veríme, že sa bude opäť koledovať klasickým spôsobom v príbytkoch rodín. Ďakujeme vám za vašu službu.

Nižná na Orave

SPIŠSKÁ DIECÉZIA

Tento rok sme do koledovania zapojili aj komunitné centrum Zoe a s pomocou pracovníkov a dobrovoľníkov sme vytvorili vianočnú stopovačku. Počas 6 dní pred Štedrým dňom sa každý deň zasvietilo jedno okno s indíciou (písmenom). Deti z celej obce každý deň hľadali podľa mapy jedno písmeno. Na konci mali zložiť slovo UGANDA ako názov krajiny, pre ktorú sme tento rok koledovali. Správnu odpoveď si mohli overiť vo vstupe do kostola 24. 12. 2021, kde boli materiály k Dobrej novine (noviny, obrázky) a zároveň si mohli zobrať za odmenu jedno malé Jezuliatko v orechovej škrupinke. Tiež tam našli pozvánku od koledníkov prísť na svätú omšu, kde koledníci koledovali.

Moldava nad Bodvou

KOŠICKÁ ARCIDIECÉZIA

Točiť video bola výzva, ale aj zážitok. Nie je to ľahká záležitosť, najmä ak to robíme čisto koledníci bez pomoci niekoho, kto je v tých veciach zbehlý. Napríklad sme nahrávali pesničky v kostole, používali sme kostolné mikrofóny a po tom všetkom sme zistili, že nebolo zapnuté nahrávanie. Našťastie, keďže z nášho kostola je už viac rokov nonstop stream, dalo sa to dodatočne zachrániť cez kostolného technika. Takže všetko v pohode, ale stresy to kus spravilo :D. Kratšia video upútavka sa odvysielala v kostole na Vianoce po svätej omši s tým, že sme ľudí odkázali na dlhšie video na farskom youtube. Ľuďom sa to veľmi páčilo a najväčším prekvapením bolo asi to, že sa tak mohol zapojiť aj pravidelný koledník (a miništrant) Patrik, ktorý je teraz rok na štúdiu v USA.

- 1 KOLEDNÍCI Z JATOVA
- 2 KOLEDNÍČKA ZO SPIŠSKÉHO ŠTVRTKU
- 3 KOLEDNÍCI Z HORNEJ LEHOTY
- 4 KOLEDNÍCI Z LUBICE 5 KOLEDNÍCI Z RUDINSKEJ
- 6 KOLEDNÍCI Z GBELIAN
- 7 KOLEDNÍCI ZO ZÁBIEDOVA PRI TRSTENEJ
- 8 KOLEDNÍCI Z VEĽKÝCH CHYNDÍC
- 9 KOLEDNÍCI Z MALEJ HRADNEJ 10 KOLEDNÍCI Z DÚBRAVKY
- 11 KOLEDNÍCI Z BREZNIČKY 12 KOLEDNÍCI Z TREBIŠOVA
- 13 KOLEDNÍCI Z VAVREČKY

NAJ

27. ročníka Dobrej noviny

Zákamenné – 865

Najvyšší počet navštívených domov (oblokov)

Zákamenné – 14

Najvyšší počet prenosných pokladničiek

Lendak – 16

Najvyšší počet stacionárnych pokladničiek

Tvrdošín – 70

Najvyšší počet koledníkov

Veľké Chlievany – 6

Najvyšší počet filiálok

Nitrianska diecéza – 191

Najvyšší počet zapojených obcí

Šahy

11. 10. 2021 – 17:30 :)

Prvá prihlásená farnosť

PROJEKTY

S Dobrou novinou svet nie je čiernobiely

TEXT: JOZEF MAGDA

SNÍMKY: DOBRÁ NOVINA, 2022

Dvojicu projektových manažérov dopĺňa Lucia Jantošovičová, služobne najmladšia členka tímu Dobrej noviny. Je zodpovedná za projekty v Keni okrem regiónu Turkana. Dlhoročná dobrovoľníčka so zmyslom pre humor, ktorá sa nebojí opýtať.

Projektový rok sa odzrkadľuje na rytme práce každého projektového manažéra – príprava nových projektových návrhov pred dobronovinovými komisiami, administratíva po schválení projektu, pravidelná komunikácia s partnermi, správy z projektov, monitoring projektových aktivít. Práve ten sa po dvoch rokoch konečne podarilo realizovať aj priamo v teréne, nielen prostredníctvom online priestoru. Znovu cestovať do projektov, stretnúť sa s partnermi tvárou v tvár, možnosť rozprávať sa s lokálnymi ľuďmi, nasáť opäť každodennú atmosféru projektov. Projektová manažérka Lucia Jantošovičová približuje, aký bol pre ňu návrat do terénu: „Byť si vzájomne blízko je v našej práci veľmi dôležité. Pracujeme totiž v kultúrnom kontexte, kde osobné stretnutia sú jednou z najvyšších hodnôt. Preto už len naša samotná prítomnosť, návšteva ako zástupcov koledníkov, je pre našich partnerov svedectvom, že sme tam naozaj pre nich a s nimi. Ťažko sa opisuje tá hĺbka a radosť na oboch stranách.“

Monitorovacia cesta je zároveň časom na spoznávanie a nadväzovanie nových vzťahov, ktoré sú založené na realite. Projektový manažér vie takto osobne navštíviť a zhodnotiť, ako potenciálne nové projekty fungujú. Stretnutie s jarumalcami projektová manažérka približuje takto: „Jarumalských misionárov sme spoznali v časoch, keď Dobrá novina spolu s rakúskou organizáciou DKA mala podpornú kanceláriu v Nairobi neďaleko ich domu. Až do dnešných dní sa ako projektoví manažéri i naši dobrovoľníci ubytovávame v tomto ich dome. Má veľmi dobrú lokalitu, nesmierne príjemnú atmosféru a vynikajúco varia (smiech).“

Do základnej projektovej melódie vstupujú, samozrejme, aj rôzne ďalšie pracovné aranžmány. „Veľmi sa teším zo spolupráce s časopisom Rebrik. Už niekoľko rokov v ňom približujeme deťom témy medzinárodného rozvoja v ich jazyku. Vo formácii detí a ich obrazu o svete pokračujeme pri príprave metodických (či iných) materiálov súvisiacich nielen s kampaňou. Viacerými cestami sa snažíme prekladať zložité globálne témy a búrať stereotypy o našom svete pre deti a mládež.“ Táto forma neformálneho vzdelávania je dôležitou súčasťou identity Dobrej noviny. Dobrá novina sa snaží, aby deti, mladí či dospelí nevnímali africký

▲ RAILA RÁD POMÁHA AJ VO FARSKÝCH KOMUNITNÝCH ZÁHRADÁCH. UČÍ SA TAK SPRÁVNEJ STAROSTLIVOSTI O PLODINY, ALE AJ NOVÝM TECHNIKÁM SADENIA – NAPRÍKLAD VERTIKÁLNYM ZÁHRADÁM.

kontinent cez tunelové videnie, skratky, čierno-bielo. Pozýva ku kritickému mysleniu, prináša pozitívne príklady z praxe, zdieľa realitu, ktorú má možnosť zažiť a vidieť aj cez projektového manažéra, ukazuje zmenu, ktorú spoločne s koledníkmi vytvára.

Vo vzdelávaní v globálnych témach pokračuje z iného uhla program Dobrovoľníci pre Afriku. Ten spoluvytvára aj Lucia: „S kolegom Jozefom Magdom, vďaka externému financovaniu zo SlovakAid, máme možnosť hľadať, vyberať, pripravovať, vysilať a následne sprevádzať mladých ľudí ako dobrovoľníkov v projektoch našich partnerov. Mladým sú ponúknuté nové pohľady a podnety na veci v živote i vo svete. A následná samotná skúsenosť v inej kultúre, novom prostredí, často prvýkrát mimo svoju komfortnú zónu, pretvára srdce i myseľ. Akým spôsobom, to je už na jednotlivcov, avšak nebojím sa tvrdiť, že je to zásadná zmena.“

Chlapec, ktorý sadi stromy

Dobrá novina spolu s lokálnym partnerom každý rok vyberá takzvaný ťažiskový projekt, cez ktorý predstavuje svoje spolupráce, výsledky i danú krajinu. „Projekt ekologického farmárčenia v kraji Samburu je pokračovaním 3-ročnej spolupráce na komunitných záhradách s Jarumalskými misionármi. Pre mňa je tento projekt unikátny na viacerých úrovniach: Jarumalskí misionári sú rehoľou, ktorá sama pochádza z tzv. globálneho Juhu a tak v prístupe a štýle práce je trochu rozdielna od európskych či amerických inštitúcií,“ približuje tohtoročný projekt Lucia Jantošovičová. Vysvetľuje ďalšie projektové špecifiká: „Projekt sa zameriava na poľnohospodárstvo v oblasti, kde je nedostatok vody, suchá pôda, nerozvinutá infraštruktúra, k tomu sú Samburijci považovaní za pastiersku komunitu. Povieť si, šialenosť realizovať tu projekt. Áno aj nie. Inšpirácia lokálnej komunity k pestovaniu vlastných plodín je promptnou reakciou pátrov misionárov na ich súčasný status a zároveň veľmi dobre prečítané dôsledky rýchlo meniaceho sa sveta. Veci nie sú tak, ako boli kedysi, a všetci musíme na ne reagovať.“

Hlavný príbeh ročníka odzrkadľuje vplyv projektu na miestnu komunitu a hovorí sa o ňom počas celého koledovania. Tohto roku má sympatického hrdinu v podobe 13-ročného chlapca. Raila Samuel Lesiamito začal sadiť stromy. „Keď sme s pátrom Memom komunikovali ohľadom hlavného príbehu zo Samburu, nemusel sa dlho zamýšľať. Počas mojej projektovej návštevy sme Railu navštívili a on sám ma previedol farskou záhradou. Bolo vidieť, že v záhradníčení sa vyzná a má veľmi jasno, na čo je to dobré. Keď som sa pýtala, prečo začal sadiť stromy, odpovedal bez zaváhania – keď nebude úroda v záhrade, budú mať ovocie na stromoch. Veľmi sa mi páčilo, ako tak mladý človek myslí v súvislostiach a má aj záložný plán. Jeho príbeh sa mi spojil s knihou Jean Giona – Muž, ktorý sadiť stromy, kde sa pastier pokúša znovuobnoviť les na jednej z alpských náhorných plošín. Raila možno ani sám ešte netuší, na akú odvážnu a prospešnú misiu sa vydal,“ spomína na stretnutie s Railom Lucia. V neposlednom rade je Raila rovesník mno-

▲ PROJEKTOVÁ MANAŽÉRKA LUCIA JANTOŠOVIČOVÁ S PROJEKTOVOU ADMINISTRÁTOROU VICTORIOU MUNENE A ŽENAMI Z FARNOSTI TUUM. POČAS MONITORINGU SA PROJEKTOVÍ MANAŽÉRI ZAPÁJAJÚ DO VŠETKÝCH OBLASTÍ PROJEKTU, VRÁTANE TRADIČNÉHO SPEVU A TANCA.

hých koledníkov. Tak je pre deti jednoduchšie vžiť sa do jeho situácie a nechať sa inšpirovať jeho odkazom.

Jedna spolupráca za všetky, všetky za jednu

To, že v adventnom a vianočnom období sa v Dobrej novine najviac skloňuje jeden projekt, neznamená, že na ostatné sa zabúda. Vybraný príbeh je ambasádorom aj ostatných spoluprác. Samotný projektový manažér nezodpovedá iba za jeden projekt, má ich v portfóliu viac: „Z projektovej oblasti mám na starosti partnerstvá v Keni okrem regiónu Turkana. Znamená to juh, stred, sever i západ krajiny. Každá oblasť je iná, niečím špecifická. Napríklad na juhu máme partnera Challenge Aid Africa Trust, ktorý pracuje s komunitou Masajov v regióne Kajiado. Je to také milé, pretože Samburijci sú vlastne bratranci Masajov. Mám tak možnosť pozorovať rozdiely i podobnosti v komunikácii, typoch aktivít, kultúre. Jedna zo spoločných vlastností je, že tradične sa spoločnosť vníma i realizuje ako skupina nie ako jednotlivec – pomoc jednému z komunity rovná sa pomoci celej komunite. Fungujú ako jeden. Je v tom veľká sila. A zároveň, v niektorých situáciách, aj výzva.“

Paleta tém projektov je bohatá. Dobrá novina, ako program detskej organizácie eRko, citlivo vníma a pracuje aj s projektami, ktorých fokusom sú deti. „Projekt Songa Mbele na Masomo je centrum pre deti so špeciálnymi potrebami na okraji nairobského slumu Mukuru. Miestny tím sa zameriava ako na fyzioterapiu týchto detí, vzdelávanie rodičov, aby doma pokračovali v potrebných cvikoch, tak aj na následné začleňovanie detí do inkluzívnych tried v kenských školách,“ približuje projektová manažérka. „Základná škola sv. Františka v Chisare zase pracuje s deťmi, ktoré majú problémy so sluchom. Buď sú úplne, alebo čiastočne nepočujúce,“ pokračuje Lucia v príkladoch projektov.

Ruka v ruku s témou detí ide starostlivosť o mladých ľudí. Svedčí o tom aj jedna z najstarších spoluprác v Dobrej novine, a to s rehabilitačným centrom

▲ CHARAKTER PROJEKTOV S MASAJSKOU KOMUNITOU JE ZAMERANÝ HLAVNE NA VZDELÁVANIE DOSPELÝCH. „OBYČAJNÁ DROBNOSŤ“ V NAŠOM KONTEXTE, AKO JE MOŽNOSŤ PREČÍTAŤ SI SMS ČI BIBLIU V TELEFÓNE, DODÁ ČLOVEKU V INOM KONTEXTE OBROVSKÚ SILU A POCIT ĽUDSKEJ DÔSTOJNOSTI.

Nový život Mwangaza pri Nairobi: „Práca v teréne zahŕňa vyhľadávanie klientov priamo v slumoch či na nairobských uliciach. Aby ste prežili bez strechy nad hlavou v akomkoľvek prostredí, prirodzene hľadáte rôzne cesty, ako na to. Najčastejšie sú tou cestou omamné látky či alkohol. V centre potom s chlapcami pracuje sociálny pracovník a psychoterapeut, ubytovaní sú v bezpečnom prostredí spolu s ďalšími chalanmi, ktorí sú v rovnakej situácii ako oni sami. Ďalej majú chlapci možnosť učiť sa v škole i získať technické zručnosti po tom, ako absolvujú 6-mesačný rehabilitačný proces. Napriek tomu, že detí na ulici v Keni nie je málo, nevenuje sa im dostatočná pozornosť a takýchto rehabilitačných centier je nedostatok.“

Zaujímavou prierezovou témou, nielen kenských projektov, sú nepochybne ženy. „Aspekt podpory žien je prítomný vo väčšine projektov,

keďže sú neoddeliteľnou súčasťou spoločnosti a prebiehajúcej zmeny. Napriek tomu sú však jednou z najzraniteľnejších skupín,“ vysvetľuje Lucia na príklade projektu neďaleko Nairobi, „projekt Ženského centra Euphrasia sa zameriava na prácu hlavne s mladými ženami a mamičkami. Sporiace skupiny sú jedným z pilierov projektu. Ďalším prvkom je technické učilište, v ktorom síce nájdeme aj chlapcov, no je prioritne určené mladým dievčatám. Môžu sa tu naučiť šiť, variť, piecť, kaderníckemu a kozmetickému remeslu aj základom práce s PC. Takto sú viac uplatniteľné na trhu práce či dokážu samy začať svoj drobný biznis. Na podobnom princípe pracuje aj technické centrum Mercy v Cheparerii na západe krajiny.“

Každý projektový partner je jedinečný

Práca s miestnymi partnermi prináša mnohé rôznorodosti, ktoré je potrebné citlivo zohľadňovať. Platí aj tu: iný kraj, iný mrav. A v prípade obrovskej Kene dvojnásobne. Dáva to však takejto práci výnimočný charakter: „Veľmi dobre sa mi pracuje napríklad s organizáciou SEP (Special Education Professionals). Aktivitami, ktoré robia – vzdelávanie profesionálov i rodinných príslušníkov v oblasti práce s deťmi so špeciálnymi potrebami – sú jediné svojho druhu. Svoju prácu robia so zameraním, vždy hľadajú cestu, ako prekonať prekážky. Vidno, ako ich práca baví a naplňuje. Dokonca navštevujú aj projekt v Turkane – Detské centrum Lokichar.“

Každý partner, s ktorým Dobrá novina spolupracuje, je jedinečný. Prináša to do každodennej práce radosti, úsmevné situácie i výzvy. Lucia pridáva svoj pohľad: „Všetci partneri majú svoje špecifiká. Sama musím mnohokrát pozrieť do vlastných radov a trikrát sa pýtať samej seba, či som zohľadnila všetky aspekty danej spolupráce. Vo všeobecnosti sa rada pýtam, hlavne otázku „prečo“. Je pre mňa zásadné poznať daný kontext.“ Napriek tomu, že projektoví manažéri pracujú väčšinu času za počítačom, nemení to nič na fakte, že za každým jedným mailom, správou, telefonátom, zmluvou je konkrétny človek z konkrétného projektu. Jedinečnosť a sila Dobrej noviny spočíva práve v jej partnerstvách. Už samotné oslovenie partner hovorí o tom, že kľúčovým je pozvanie k rovnocennému dialógu. Projektový manažér tento partnerský vzťah vytvára a stará sa oň. Nielen počas svojich návštev, ale práve pravidelným záujmom a prítomnosťou, no predsa dávaním dostatočnej slobody a dôvery. *

▲ JEDNOU Z AKTIVÍT ŽENSKÉHO CENTRA EUPHRASIA JE VÝROBNÁ JEDNOTKA RÔZNYCH TEXTILNÝCH VÝROBKOV Z KITENGE (AFRICKEJ VZOROVANEJ LÁTKY), KTORÉ SA NÁSLEDNE PREDÁVAJÚ. ŽENY SA UČIA NIELEN ŠIŤ, ALE AJ MARKETING ČI AKO KOMUNIKOVAŤ SO ZÁKAZNÍKMI.

LUCIA JANTOŠOVIČOVÁ (31)

Vyštudovala sociálnu prácu na Trnavskej univerzite v Trnave. V roku 2015 pôsobila ako dobrovoľníčka v Etiópii, o 3 roky neskôr v Rwande. Pre Dobrú novinu pracuje od roku 2019 a netají sa svojou láskou pre tanec a Latinskú Ameriku. Je zodpovednou za projekty v Keni a prispieva do detského časopisu Rebrík.

Vďaka vašej štedrosti podnikneme veľa dobrého

O využití výťažku zbierky Dobrej noviny

TEXT: DARINA MAŇUROVÁ

ILUSTRÁCIE: MÁRIA PÁLENÍKOVÁ

Koedníci Dobrej noviny boli uplynulé Vianoce nápadití. Vianočnú radosť roznášali rodinám rozmanitými spôsobmi. Vďaka ich odhodlaniu a štedrosti darcov sa počas predošlých vianočných sviatkov vyzbierala požehnaná suma 804 001,41 eur.

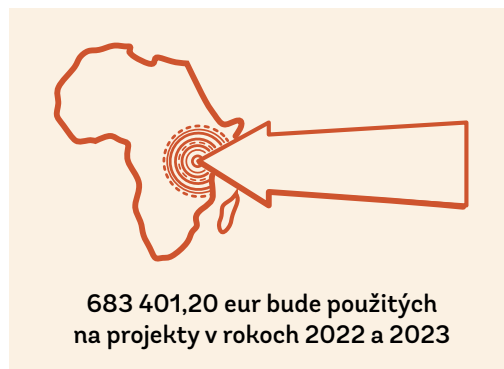
Vykoledovaná suma sa rozdelila na dve časti. Väčšia časť vo výške 683 401,20 eur (čo predstavuje 85 % zbierky) sa použije na podporu rozvojových a humanitárnych projektov v krajinách subsaharskej Afriky. Komisia Dobrej noviny doteraz schválila finančnú podporu 25 projektom v Ugande, Keni, Etiópii a Južnom Sudáne vrátane dlhoročnej spolupráce s Pápežskými misijnými dielami na Slovensku.

Zvyšných 15 % hrubého výnosu zbierky v sume 120 600,21 eur je určených na prípravu ďalších

ročníkov vianočnej koledníckej akcie Dobrá novina (organizácia zbierok, vzdelávacie podujatia, materiály, prevádzkové náklady), ako aj na monitoring projektov priamo v afrických krajinách.

VIANOCE SÚ O ROZDÁVANÍ RADOSTI A NÁDEJE. VAŠE DARY PRINÁŠAJÚ NÁDEJ A RADOSŤ ĽUDOM, KTORÍ ICH VO SVOJICH NÁROČNÝCH ŽIVOTNÝCH SITUÁCIÁCH POTREBUJÚ NAJVIAC. DIELOM VAŠEJ ŠTEDROSTI JE ODOVZDÁVANIE POSOLSTVA VIANOC. ĎAKUJEME, ŽE STE PRE MNOHÝCH DOBRŮU NOVINOU POČAS CELÉHO ROKA.

DANIEL FIALA,
RIADITEĽ DOBREJ NOVINY

Krajiny, v ktorých Dobrá novina pôsobí v roku 2022

Keňa				
Uganda				
Etiópia				
Južný Sudán				

	vzdelávanie a praktické zručnosti		zabezpečenie obživy
	humanitárna pomoc		sociálna inklúzia
	prístup k pitnej vode		zdravotná starostlivosť

PREHĽAD VÝSLEDKOV 27. ROČNÍKA KOLEDNÍCKEJ AKCIE DOBRÁ NOVINA 2021/2022

Diecéza	Obec	Farnosť	Filiálky	Navštívené rodiny	Deti	SO*	Skupinky	Vykoledovaná suma
Banskobystrická diecéza	74	52	28	367	395	75	41	48 667,06
Bratislavská arcidiecéza	53	51	15	709	453	80	47	59 495,26
Bratislavská eparchia	1	1	-	1	4	2	1	225,00
Košická arcidiecéza	148	66	89	2 080	1 022	209	122	79 784,96
Košická eparchia	7	7	-	2	52	5	4	3 372,66
Nitrianska diecéza	191	93	102	1 692	1 093	223	133	132 783,10
Prešovská archieparchia	56	39	21	150	151	22	23	16 976,88
Rožňavská diecéza	24	19	7	131	166	31	18	16 076,05
Spišská diecéza	125	87	41	2 947	1 120	218	119	128 145,36
Trnavská arcidiecéza	56	39	20	514	233	55	31	49 084,72
Žilinská diecéza	111	59	55	1 006	682	169	100	104 137,18
SKM Brusel	1	1	-	1	20	3	1	2 650
SKM Luxemburg	1	1	-	1	15	3	1	1 185
Vojenský ordinariát	1	1	-	-	-	-	-	350,00
Spolu	849	516	378	9 601	5 406	1 095	641	642 933,23
*SO – sprevádzajúce osoby				Spolu 6 501 koledníkov				
Individuálni darcovia								161 068,18
Celkový výsledok zbierky								804 001,41
Individuálne dary od 1. 4. do 6. 9. 2021 (pred oficiálnym zapísaním verejnej zbierky Dobrá novina – 27. ročník)								9 466,35

Dobrá novinu môžete podporiť aj cez mobilnú aplikáciu svojej banky načítaním QR kódu. Ďakujeme!

PAY by square

Ženy – nosné piliere i krása kultúry

TEXT: JAROSLAVA KÖRMENDYOVÁ

SNÍMKY: ARCHÍV DOBROVOLNÍCKY

Priniesť jemný nádych Kene až do slovenských vianočných domácností sa podujala Jaroslava Körmendyová (24) z Lednických Rovní, ktorá bola dobrovoľníčkou v projekte organickej farmy 3 000 priateľov v Ongata Rongai pri Nairobi a vo farnostiach s ekologickým farmárčením v regióne Samburu vedených Jarumalskými misionármi. Pôvodných šesť dlhých mesiacov ubehlo v skutočnosti mihnutím oka. Rýchlo zistila, že na spoznanie takej pestrej krajiny, kde za každým rohom vládne iný svet, by človek potreboval oveľa viac času.

▲ SAMBURU ŽENY S PALICAMI TANCÚJÚ TRADIČNÝ TANEC, SPIEVAJÚ. MODLIA SA TAKTO MODLITBU NA PRIVOLANIE DAŽĎA.

10. 12. 2021

„Moje prvé kroky viedli na organickú farmu Jarumalských misionárov neďaleko hlavného mesta Nairobi. Vždyzelené miesto, ktoré v sebe ešte stále nesie kúsok divočiny v podobe náhodne sa pohybujúcich divokých zvierat. Príbeh tejto organickej farmy sa začal písať, keď sa na facebooku na podnet páťrov jarumalcov vyskládalo 3000 priateľov a známych, ktorí sa dohodli, že kúpia pozemok. To bola totiž jediná cesta, ako si mohli dovoliť takýto pozemok kúpiť. Cieľom farmy 3000 priateľov je vytvoriť tréningové centrum pre Samburu ženy a mládež s ideálnymi podmienkami na pestovanie rôznych druhov plodín a chov zvierat. Počas roka sa tu konajú tréningy, kde sa práve Samburijci učia, ako a prečo začať pestovať, a vedomosti následne pretavujú do praxe vo svojich vlastných domčekoch a záhradkách.“

▲ OSLAVA KVETNEJ NEDELE V MIESTNEJ KOMUNITE LORORO. VARENIE MÄSA, RYZE A ČAJU, NECHÝBALI ANI TRADIČNÉ TANCE.

8. 3. 2022

„Asi ako každý, aj ja mám pochybnosti o tom, či po cca 2 mesiacoch na organickej farme pri Nairobi som už dostatočne pripravená okúsiť novú príchuť tejto krajiny: presunúť sa z tréningového útočiska a byť súčasťou naozajstného Samburu života so všetkým, čo k tomu patrí. Príroda regiónu je na pohľad fádna, nezaujímavá, oranžová, splývajúca so zapadajúcim Slnkom, avšak v skutočnosti ukrýva najväčšie šelmy sveta a spolu s dažďom vytvára z tohto miesta džungľu plnú života. A niekde tu, medzi nebom a zemou, žijú Samburijci (podkmeň Masajov), ktorí osídľujú túto severnú oblasť Kene. Kočovníci pasúci dobytok, najmä kozy, kravy a ťavy. Bývajú v typických príbytkoch nazývaných „mañata“, skonštruovaných z prírodných materiálov. Pomerne jednoduché domčeky si dokážu ľahko zbalit a „zobrať na plecía“ (alebo na osla) a migrovať za zelenšími pastvinami.“

Som presvedčená, že každý z nás je schopný zázrakov, no najskôr musia byť pokryté všetky základné ľudské potreby. Dobrá novina podporuje projekt ekologického farmárčenia v Samburu regióne, ktorého som bola aj ja súčasťou. Malými krokmi sa smeruje k úrode a zisťuje sa, že ľudia (zo začiatku s menšou pomocou) naozaj nemusia hladovať, naopak je možné tu vypestovať mnoho plodín. Vyžaduje si to však veľa trpezlivosti a vytrvalosti, pretože ide o úplne nový a odlišný proces a životný štýl. A rovnako ako my, Slováci (a nielen náš národ), často uzavretí, ustráchaní a odmietať voči novým veciam, tak aj Samburijci sú často nedôverčiví, zabúdajúci. Prestaviť starý program a súčasne nenarušiť krásu kultúry si vyžaduje veľa húževnatosti a jasný cieľ. Verím, že vytrvalosť

▲ UKONČENIE PRÁZDNINOVEJ ŠKOLY A ROZLÚČKA JARKY S DEŤMI V NAURRAUR – LODUNGOKWE.

ťou a spoluprácou miestni obyvatelia zožnú novú úrodu a spolu s ňou sa otvorí aj nová perspektíva života. Bohatšia a farebnejšia ako doteraz.“

23. 4. 2022

„Ako žena nemôžem opomenúť dôležitú, no podceňovanú rolu žien v Samburu spoločnosti. Práve ženy sú nosnými piliermi a zároveň krásou celej kultúry. V skutočnosti až tu som pochopila, aké vieme byť silné bojovníčky a hrdinky zároveň. Nevieť si predstaviť, ako by vyzeral bežný život v tomto regióne, keby ženy zaujali rolu mužov. Pravdepodobne by zanikol. Okrem nosenia vody, obstarávania jedla, varenia, starostlivosti o deti a muža, práce, stavajú a zháňajú stavebný materiál na mañaty – ich domčeky. Slovné spojenie „nosné piliere“ som nepoužila len tak.“

Tradične sa vydávajú veľmi mladé, pričom rodičia dostanú za vydaj dcéry slušné peniaze v podobe kôz, kráv či tiav. Mnohé z nich si muži rezervujú formou okrasných náhrdelníkov ešte ako maličké deti. Vekový rozdiel medzi mužom a ženou môže dosiahnuť niekoľko desiatok rokov. Takto vyzretý muž je totiž pripravený mať deti, minimálne vekom, a postarať sa o svoju ženu i rodinu. Dievčatá však takto ani nedokončia strednú školu. Ženy čelia mnohým výzvam, a práve z tohto dôvodu vzniká množstvo programov na vzdelávanie a formovanie ich vlastného biznisu. Rozvoj ekologického farmárčenia v spolupráci s nimi vytvára ďalšie možnosti nielen obživy, ale aj podnikania a osobného rastu. Život naozaj nemusí končiť tak, ako je pre nich tradične zaužívaný.

V súčasnosti existuje veľa žien a mužov, ktorí si uvedomili dôležitosť vzdelania, ukončili vysokú školu, našli si prácu alebo sa vrátili do komunity, kde pomáhajú viesť ostatných. Na druhej strane len cca 20 % Samburijcov úspešne dokončí svoje potrebné vzdelanie. Jedným z dôvodov je tehotenstvo v mladom veku, no taktiež nedostatok finančných prostriedkov. Štúdium v Keni je v porovnaní so zárobkami finančne náročné a mnohé rodiny si nemôžu dovoliť poslať všetky deti do školy. Navyše, niekto sa predsa musí starať o všetky tie zvieratá.“

18. 5. 2022

„Samburu je nádherný a špecifický región. Občas sa však samej seba pýtam, či túto ľudia naozaj potrebujú pomoc, alebo sme ich my – ľudia zvonka, snažiac sa im pomôcť, úplne poplietli. Potom som si však uvedomila, že všetci by sme mali mať k rozvíjaniu osobnosti naplnené základné životné potreby, čo, bohužiaľ, túto ľudia nemajú. Preto je veľmi dôležité vzájomne si pomáhať. Slovo vzájomne som napísala úmyselne, pretože si myslím, že nielen oni, ale aj my Európania sa máme stále čo učiť. Som veľmi vďačná, že ja som takúto možnosť dostala a keby som si to mohla zopakovať, tak určite neváham.“ *

Dobrovoľnícky pobyt
finančne podporil

PRÍHOVOR

Mávanie krídel motýľa mení počasie na druhej strane zemegule

TEXT: MÁRIÁN KAŠAJ

SNÍMKY: MÁRIÁN KAŠAJ, 2022

Duchovné zamyslenie o drobných skutkoch lásky a motýľom efekte.

Aj malé nenápadné situácie môžu vo veľkom ovplyvniť náš život. Pred 22 rokmi som si ako bohoslovec na nástenke v seminári všimol malý oznam, ktorý informoval o Základných kurzoch eRka. Spolu s bohoslovcom Petrom sme mali v tom čase stretnutia s deťmi so zdravotným znevýhodnením. Oznam nás oslovil a obaja sme sa prihlásili na ZK. Vtedy som o eRku vedel asi toľko, koľko vie kura o pive. Po kurze ale už bolo všetko inak. Objavil som vzácny poklad, ktorý bol predou mnou ukrytý a nepoznaný. Spoločenstvo, ktoré chce radostne žiť svoju vieru či svedectvo mnohých mladých, ktorí cez službu druhým robia náš svet bohatším. Som nesmierne vďačný priateľovi Mirovi, ktorý malý oznam o eRku umiestnil na nástenku. Významne to poznačilo mňa i moju kňazskú službu. Živá viera, radostná služba, otvorené spoločenstvo, zodpovednosť a dôvera,

▲ MÁRIÁN KAŠAJ (46), KŇAZ KOŠICKEJ ARCIDIECÉZY, DLHOROČNÝ ČLEN A SPOLUPRACOVNÍK ERKA.

úcta k životu, štýl Mám rád a iné princípy eRka mi pomáhajú v správnom ukotvení v Kristovi, cirkvi i spoločnosti.

Februárové udalosti zmenili životy mnohých Ukrajincov a vyhnali ich z domovov. Farnosť Jenkovce, v ktorej som v tom čase pôsobil, je hraničná farnosť s Užhorodom. Pripravenosť pre živé evanjelium bola veľkou pridanou hodnotou, ktorá nám pomohla správne a promptne reagovať na vzniknutú situáciu. A tak mnohí ukrajinskí „pútnici“ zažili na fare prijatie, bezpečnosť i bratskú srdečnosť. Aj eRkári sa od prvých chvíľ zriekli svojho pohodlia, aby pomohli a poslúžili

**TÍTO MLADÍ, HOCI VEĽMI UNAVENÍ,
NEMUSELI ANI HOVORIŤ, ČO PREŽÍVAJÚ,
LEBO NA ICH TVÁRACH SOM VIDEL,
ŽE SLÁVIA VIANOCE.**

priateľom na fare i hraničnom priechode. Ponúkli čaj, teplú deku, vypočuli ich trápenia či pomohli dennými i nočnými smenami v konkrétnej službe blížnemu. Títo mladí, hoci veľmi unavení, nemuseli ani hovoriť, čo prežívajú, lebo na ich tvárach som videl, že slávia Vianoce.

Podstata Vianoc je o dávaní darov. Boh Otec prvý dal svojho Syna. Dobrovoľníci na hranici ponúkli zo svojho času, ochoty i obetavosti a dostali dar vnútornej radosti a pokoja. Aký dar dávam ja tomuto času i môjmu životu? Som počas Vianoc aj ja obdarený duchovnými darmi?

Boh Otec nás cez dar života pozval do dobrodružstva vzťahov a vzájomnej interakcie. Apoštol Pavol o tom píše v liste Rimanom, keď rozpráva o Cirkvi ako o organizme. „Lebo ako máme v jednom tele mnoho údov, ale všetky údy nekonajú tú istú činnosť, tak aj my mnohí sme jedno telo v Kristovi a jednotlivo sme si navzájom údmi.“ (Rim 12,4-5)

O veľkom organizme cirkvi svedčia koledníci Dobrej noviny, ktorí vo vianočnom období priná-

šajú do rodín radostnú zvesť o Kristovom narodení. Prichádzajú s požehnaním a žičením pokoja. Slovo pokoj, zvlášť v obciach blízko ukrajinských hraníc, má hlbší význam. Asi aj preto, že ľudia tu viac vnímajú, ako „málo“ stačí, aby sa pokoj zmenil na strach, úzkosť a neistotu. Potrebujeme sa stretávať a budovať jednotu, lebo inak stratíme niečo podstatné zo seba – ľudskosť. Koledníci Dobrej noviny skracujú vzdialenosti medzi rodinami vo farnosti a zároveň približujú kontinenty. Ako krídla motýľa menia počasie na druhej strane zemegule, tak koledníci premieňajú životy mnohých priateľov v rozvojových krajinách. Dar mení darcu i obdarovaného. Vianoční vinšovníci sú pre mňa veľavravným svedectvom, že sme jedna veľká Otcova rodina, že sme jedným Kristovým telom, že spoločne nám ide o ľudskosť pre všetkých.

V čase, keď čítate tieto riadky, som už na misijnej službe v Keni, v komunite Jarumalských misionárov venujúcich sa evanjelizácii najchudobnejších. Ježiš posielal apoštolov do celého sveta. Misijný rozmer je v každom z nás. Cez pápeža Františka nás cirkev volá ísť na periferie. Nie každý má možnosť a príležitosť slúžiť iným na misiách. Som nesmierne vďačný Bohu, že aj cez Dobrú novinu sa táto moja túžba naplňa. Nebolo by to možné práve bez vás, ktorí vo vianočnom období prijímate koledníkov a darom podporujete mnohé rozvojové projekty. Nemusíte si to ani uvedomovať, ale aj malým skutkom lásky robíte dôležitú zmenu v živote niekoho iného. A aj o tom sú Vianoce.

Čo môže spôsobiť mávanie krídel motýľa, malý oznam na nástenke, prijatie utečencov či milodar pre projekty Dobrej noviny?

Odpoveď nachádzajme každý vo svojom srdci. *